

Par IKP 2023.gada 2.ceturksnī

Gada otrajā ceturksnī ekonomika sabremzējas

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem šogad 2.ceturksnī IKP salīdzināmās cenās bija par 0,5% mazāks nekā pirms gada. Ekonomiku turpina ietekmēt ģeopolitiskā situācija un nenoteiktība, joprojām augstās cenas, kā arī procentu likmju celšana Eirozonā. Kopumā šī gada 1.pusgadā IKP bija par 0,1% lielāks nekā pirms gada.

Augstais cenu līmenis turpina ietekmēt mājsaimniecību patēriņu. Lai arī bruto darba samaksa šī gada 2.ceturksnī bija par 12% lielāka nekā pirms gada, tas vien par 0,1 procentpunktu apsteidza inflāciju. Šogad 2.ceturksnī privātais patēriņš bija par 1,2% mazāks nekā pirms gada.

Līdzīgi kā gada sākumā arī 2.ceturksnī pieaugums bija investīcijām, ko noteica būvniecības nozares pieaugums. Ieguldījumi bruto pamatkapitāla veidošanā gada griezumā palielinājās par 5,1%. Mājokļos, ēkās un būvēs investīcijas pieauga par 15,3%, savukārt ieguldījumi mašīnās un iekārtās saruka par 1,8%, bet ieguldījumi intelektuālā īpašuma produktos pieauga vien par 0,1 procentu.

Preču un pakalpojumu eksporta apjomi 2.ceturksnī bija par 1,5% mazāki nekā pirms gada. Turpina atkopties pakalpojumu eksports, kas šogad 2.ceturksnī bija par 9,8% lielāks nekā pirms gada. Pieaugumu sekmēja gaisa transporta pakalpojumu, kā arī profesionālo un tehnisko saimnieciskās darbības pakalpojumu un datorpakalpojumu eksports. Preču eksporta apjomi salīdzināmās cenās 2.ceturksnī saruka par 5,4%. Galvenās eksporta preces bija koks un koka izstrādājumi, mehānismi un mehāniskas ierīces, kā arī elektroierīces un elektroiekārtas. Jāatzīmē, ka preču un pakalpojumu importa apjomi 2.ceturksnī ir samazinājušies straujāk nekā eksports – par 2,9% un 2.ceturksnī eksporta-importa saldo faktiskajās cenās bija -3,8% no IKP.

Nozaru griezumā kopējā pievienotā vērtība 2. ceturksnī saglabājās pagājušā gada 2.ceturksņa līmenī. Tomēr nozaru griezumā tendences ir ļoti atšķirīgas. Apjomu samazinājums ir vērojams ražojošajās nozarēs, kas lielā mērā ir saistīts ar eksporta iepsēju pasliktināšanos. Šogad 2.ceturksnī apstrādes rūpniecība saruka par 7,9%. Savukārt lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē fiksēts kritums par 6%, ko lielā mērā ietekmēja samazinājums augkopības nozarē saistībā ar šīs vasaras nelabvēlīgajiem laikapstākļiem. Pārējā rūpniecībā apjomu samazinājumu (par 5,5%) ietekmēja kritums elektroenerģijā, gāzes apgādē, siltumapgādes nozarē, kā arī ieguves rūpniecībā. Apjomu samazinājumu transporta un uzglabāšanas nozarē (par 4,9%) ietekmēja sauszemes transports un uzglabāšanas un transporta palīgdarbības. Apjomu kritums 2.ceturksnī gada griezumā bija arī tirdzniecības nozarē – par 1,6 procentiem.

Savukārt kāpums 2.ceturksnī vērojams būvniecībā un vairumā pakalpojumu nozaru. Otro ceturksni pēc kārtas divciparu pieauguma tempi ir būvniecības nozarē – pieaugums gada griezumā par 15,4% nodrošināja lielāko pozitīvo devumu ekonomikā 2.ceturksnī. Stabili pieauguma tempi saglabājas nozarēs, kuras vissmagāk skāra Covid-19 ierobežojumi – 2.ceturksnī izmitināšanas un ēdināšanas nozare gada griezumā pieauga par 4,3%, mākslas izklaides un atpūtas nozare – par 8,7%. Joprojām stabils kāpums vērojams IKT nozarē – 2.ceturksnī pieaugums par 10,1 procentu.

Joprojām augstā inflācija turpinās ierobežot izaugsmi, bet nozaru griezumā saglabāsies ļoti atšķirīgā dinamika. Sagaidāms, ka arī gada otrajā pusē ekonomikas tempi būs ļoti mēreni - līdzīgi pēdējos četros ceturkšņos vērotajiem.

